

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาตามการรับรู้ของตนเอง และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ในบทนี้จะเป็นการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ระหว่างการรับรู้ของตนเองและครู ไม่แตกต่างกัน
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ระหว่างการรับรู้ของตนเองและครูตามขนาดโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ไม่แตกต่างกัน
4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศงานวิชาการของครูผู้สอนระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ประชากรโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาบริเวณ พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 22 โรง ขนาดกลาง 40 โรง และ ขนาดเล็ก 42 โรง รวมทั้งสิ้น 104 โรง
2. หัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาบริเวณ พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จำนวนประชากรทั้งสิ้น 606 คน
3. ครูผู้สอนทุกหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จำนวนประชากรทั้งสิ้น 3,522 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลทั้งหมด โดยมีวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. จากจำนวนกลุ่มประชากรโรงเรียนทั้งหมด 104 โรงเรียน ดำเนินการดังนี้

1.1 คำนวณหาโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน

(Taro Yamane, 1973)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของกลุ่มประชากรโรงเรียน

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มที่ 0.05

ได้จำนวนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 82 โรงเรียน

1.2 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน ในแต่ละจังหวัดโดยใช้สัดส่วน $\frac{82}{104} \approx \frac{1}{1.27}$ ดังตารางที่ 1

1.3 เลือกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	ขนาดโรงเรียน							
	ใหญ่		กลาง		เล็ก		รวม	
	N	n	N	n	N	n	N	n
ฉะเชิงเทรา	3	2	12	10	15	12	30	24
ชลบุรี	11	9	12	10	9	17	32	26
ระยอง	6	4	7	5	6	4	19	13
ปราจีนบุรี	2	2	9	7	12	10	23	19
รวม	22	17	40	32	40	33	104	82

2. จากจำนวนประชากรหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกทั้งหมด 606 คน จำแนกประชากรตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างของหัวหน้าหมวดวิชาดังนี้

- โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ 17 โรงเรียน มีหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนละ 11 คน รวมเป็นจำนวน 187 คน

- โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง 32 โรงเรียน มีหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนละ 7 คน รวมเป็นจำนวน 224 คน

- โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก 33 โรงเรียน มีหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนละ 2 คน รวมเป็นจำนวน 66 คน

ได้จำนวนหัวหน้าหมวดวิชาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 477 คน

3. จากจำนวนประชากรครูผู้สอนทุกหมวดวิชาทั้งหมด 3,522 คน คำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนของกลุ่มผู้สอน โดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน จำนวน 359 คน แล้วเทียบสัดส่วนไปยังจำนวนครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้รับการสุ่มโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Radom Sampling) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
	หัวหน้าหมวด	ครู	รวมทั้งสิ้น
มัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 17 โรงเรียน	187	181	368
มัธยมศึกษาขนาดกลาง จำนวน 32 โรงเรียน	224	126	350
มัธยมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 33 โรงเรียน	66	52	118
รวม	477	359	836

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด สำหรับหัวหน้าหมวดวิชา 1 ชุด และครูผู้สอน 1 ชุด ซึ่งข้อคำถามจะมีลักษณะเหมือนกัน โดยแต่ละชุดแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check - list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ประสบการณ์ การสอน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การเป็นหัวหน้าหมวดวิชา จำนวนคาบที่สอน และขนาดของโรงเรียน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศงานวิชาการของ หัวหน้าหมวดวิชาซึ่งครอบคลุมบทบาททั้ง 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการปฏิบัติการสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ด้านการประเมินผลการสอน และด้านพัฒนาบุคลากร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating - Scale) จำนวน 64 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาเลือกตอบตามการรับรู้ไว้ 5 อันดับดังนี้

- นิเทศตามบทบาทมากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน
- นิเทศตามบทบาทมาก เท่ากับ 4 คะแนน
- นิเทศตามบทบาทปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน
- นิเทศตามบทบาทน้อย เท่ากับ 2 คะแนน
- นิเทศตามบทบาทน้อยที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา
2. สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยอาศัยหลักการและแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน นำกรอบแนวคิดเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำและพิจารณาคัดเลือก แก่ไข
3. สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง โดยให้อยู่ในขอบเขตของการวิจัยนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ขอคำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ได้พิจารณาแก้ไขแล้ว ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการ นิเทศการ ศึกษาจำนวน 7 ท่าน พิจารณาตรวจแก้ไข วิจารณ์ และให้ข้อเสนอแนะทั้งในด้าน เนื้อหา และ สำนวนภาษา

5. นำแบบสอบถามพร้อมทั้งข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้ทรงคุณวุฒิเสนอ อาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุด

6. นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งและรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอให้กรม สามีญศึกษาออกหนังสือนำส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือจากกรมสามัญศึกษา ไปส่งให้ แก่หัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและใช้บริการทางไปรษณีย์

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน

4. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปทำการวิเคราะห์

แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมดจำนวน 836 ฉบับ เป็นแบบสอบถามของ หัวหน้า หมวดวิชา 477 ฉบับแบบสอบถามของครูผู้สอน 359 ฉบับได้รับกลับคืนมา 687 ฉบับ รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน

ขนาดโรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถาม		
		ส่งไป	ได้รับคืน	ร้อยละ
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก	หัวหน้าหมวดวิชา	66	62	93.94
	ครูผู้สอน	52	45	86.54
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาด กลาง	หัวหน้าหมวดวิชา	224	165	73.66
	ครูผู้สอน	126	99	78.57
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่	หัวหน้าหมวดวิชา	187	165	88.24
	ครูผู้สอน	181	151	83.43
รวม	หัวหน้าหมวดวิชา	477	392	82.18
	ครูผู้สอน	359	295	82.17

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้ง 2 ส่วน มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Science) ตามลำดับดังนี้

1. แบบสอบถามส่วนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบ ความเรียง

2. แบบสอบถามส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ และสรุปเป็นรายด้าน นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง โดยแปลความหมายค่าเฉลี่ยเป็นรายชื่อ รายด้าน ซึ่งมีรายละเอียดของขั้นตอนดังนี้

ก. หาค่าเฉลี่ยของคะแนนตามการรับรู้จากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาเทียบระดับของการรับรู้โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง นิเทศตามบทบาทมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง นิเทศตามบทบาทมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง นิเทศตามบทบาทปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง นิเทศตามบทบาทน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง นิเทศตามบทบาทน้อยที่สุด

ข. เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาระหว่างการรับรู้ของตนเองและครู ตามขนาดของโรงเรียน ใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ค. เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาตามการรับรู้ของตนเองและครู ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ทดสอบค่าเอฟ (F-test) หากพบว่ามี การรับรู้ต่างกัน จะทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สูตรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่

1. ค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในข้อนี้} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}}$$

2. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X})

$$(\bar{X}) = \frac{\sum X_i}{n}$$

n แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

X_i แทนคะแนนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{\sum (X_i - \bar{X})^2}{n - 1}}$$

(ศิริชัย กาญจนวาสี, 2533)

X_i แทนคะแนนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน

\bar{X} แทนค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่าง

n แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

4. ทดสอบสมมติฐานด้วยค่า t (t - test)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left[\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right] \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

5. ทดสอบสมมติฐานด้วยค่าเอฟ. (F - test)

$$F = \frac{MSb}{Msw}$$

$$\text{โดย } MSb = \frac{SSb}{K-1}$$

$$Msw = \frac{SSw}{N-K}$$

6. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภายหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe)

$$S = \sqrt{(K-1) F_{\alpha} (K-1) (N-K)} \sqrt{MSw \left[\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right]}$$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย